

IMPACTUL NIVELULUI EDUCAȚIONAL PARENTAL
ASUPRA AGRESIVITĂȚII LA PREADOLESCENȚI
THE IMPACT OF PARENTAL EDUCATIONAL LEVEL
ON PREADOLESCENTS AGGRESSION

CZU: 37.018.1:159.922.7

DOI: 10.46728/pspj.2022.v41.i2.p25-33

NEMES MADOCSA NANDOR

dnd., Universitatea de stat "Ion Creangă", cadru didactic, Brașov, România

<https://orcid.org/0000-0001-9286-9130>

Rezumat

Nivelul educațional al părinților a fost observat că manifestă multiple influențe asupra copiilor. În această cercetare am investigat diferențele nivelurilor de agresivitate la preadolescenți în funcție de nivelul educațional atins de părinți. Eșantionul este compus din 219 elevi de clasa a VII-a și a VIII-a, și 438 părinții lor cu 3 nivele de educație parentală (de bază, mediu și superior). Rezultatele analizei ANOVA au relevat diferențe statistice semnificative pentru copii a căror părinți dețin o educație de bază (primar sau gimnazial), aceștia manifestând nivele mai ridicate de agresivitate pentru toate dimensiunile testate (agresivitate fizică, verbală, furie și ostilitate). Astfel de diferențe ale mediilor de agresivitate nu au fost observate între preadolescenții a căror părinți au studii medii și cei cu studii superioare.

Cuvinte-cheie: agresivitate; preadolescenți; familie; educație parentală.

Summary

The educational level of parents has been observed to have multiple influences on children. In this research we investigated the differences in the levels of aggression in preadolescents depending on the educational level achieved by parents. The sample consisted of 219 children, 7th and 8th grade, and 438 their parents with 3 levels of parental education (primary, secondary and higher). The results of the ANOVA analysis revealed statistically significant differences for children whose parents have a basic education (primary or secondary), manifesting higher levels of aggression on all dimensions tested (physical aggression, verbal aggression, anger and hostility). Such differences in the means of aggression in preadolescents whose parents have secondary and higher education levels were not observed.

Keywords: aggression; preadolescents; family; parental education.

Introducere. Studiul comportamentului agresiv la preadolescenți este un domeniu important de cercetare considerând ratele mari de incidență și efectele negative ample asupra indivizilor, familiilor și

comunităților. **Agresiunea** este definită ca provocarea intenționată de vătămare fizică, mentală sau emoțională împotriva unei alte persoane [2]. Cercetătorii în domeniu atestă că preadolescenții care au un com-

portament agresiv, în viitorul apropiat la următoarele perioade de vârstă, pot contracta un comportament antisocial [6].

Găsirea factorilor de protecție care stopează sau măcar încetinesc dezvoltarea agresivității la tineri este crucială, având în vedere natura larg răspândită a problemei și rezultatele negative asociate cu aceasta. De exemplu, nivelul educațional parental și competențele sociale ale copiilor au fost ambele legate de comportamente agresive, în special în rândul adolescenților [5, 14], sugerând că acești factori pot juca un rol important în atenuarea acestor probleme.

Termenul **“nivel educație parentală”** este folosit pentru a descrie nivelul de școlarizare pe care l-au primit ambii părinți. Nivelul educațional parental are un impact semnificativ și favorabil asupra performanței școlare ale copiilor lor, atât pe termen scurt, cât și pe parcursul maturității mijlocii [7]. Tinerii dobândesc cunoștințe atât prin observarea mediului lor, cât și prin participarea la activități din lumea reală. Comportamentele lor ulterioare sunt influențate de aceste schimburi. Drept cadru teoretic cuprinzător, teoria ecologică a dezvoltării umane propusă de Urie Bronfenbrenner [3], în care dezvoltarea individului este determinată de influența mai multor sisteme, oferă o explicație potrivită pentru acțiunile agresive. În centrul modelului se află individul influențat de factori personali și genetici, în jurul căruia își exercită puterea cinci straturi de influență socială, primul fiind denumit microsistem. Bronfenbrenner consideră că un copil în curs de dezvoltare tranzacționează cu câteva microsisteme diferite, precum familia, grupul de prieteni și școala. Interacțiunile dintre copii și microsistemele care îi afectează, comportamentele părinților sau a profesorilor, sunt considerate

influențe ecologice proximale, ca urmare a proximității fizice și psihologice față de respectivul copil. Monitorizarea parentală consecventă a fost recunoscută de mult timp ca factor protector în victimizare sau perpetuarea violenței, iar bătașii tind să aibă părinți care nu oferă o supraveghere adecvată sau nu sunt implicați activ în viața copiilor lor [13].

Cercetările recente punctează importanța nivelului educațional al părinților asupra dezvoltării copilului. Unul dintre cei mai importanți indicatori ai succesului viitor este timpul petrecut de părinți cu copiii lor. Mamele cu o diplomă de patru ani investesc mult mai mult timp în creșterea copiilor lor decât mamele cu studii medii [11]. Părinții cu studii superioare (cei cu cel puțin patru ani de facultate) tind să petreacă mai mult timp cu copiii lor decât părinții cu studii mai puține [10]. Spre deosebire de părinții cu un nivel mai scăzut de educație, care preferă să-și lase abilitățile proprii și abilitățile copiilor să crească fără supraveghere sau stimuli, părinții foarte educați consideră timpul petrecut cu copiii ca fiind o oportunitate de investiție pentru a crea capital uman.

Scopul studiului vizează *cercetarea teoretică și aplicativă a impactului nivelului educațional parental, ca factor al microsistemului familial, în dezvoltarea comportamentului agresiv la preadolescenți.*

În conformitate cu scopul studiului am înaintat următoarea **ipoteza**: *așteptăm cu cât nivelul educațional parental este mai superior, cu atât nivelul de comportament agresiv al preadolescenților este mai redus.*

Eșantion de cercetare a fost alcătuit din **219 preadolescenți**, din cadrul școlii din Brașov, cu vârstele cuprinse între 13-15 ani și **438 părinții lor** (ambii părinți).

Instrumente utilizate. Pentru a evalua agresivitatea copiilor din cadrul acestui studiu a fost utilizat: 1. **Chestionarul agresivității Buss-Perry** [4]. Chestionarul explorează agresivitatea prin autoraportare cu 5 opțiuni de răspuns (de la 1 – “Deloc caracteristic mie”, până la 5 – “Întru-totul de acord”), pe patru subscale cu itemii dispuși aleatoriu: Agresiunea fizică, Furia, Ostilitatea și Agresiunea verbal, aplicat preadolescenților.

2. **Ancheta pentru părinți** care a inclus: vârsta, nivelul educational parental (studii finisate), ocupația, profesia, componența familiei, îndeplinită de părinți odată cu consimțământul, consemnat pentru fiecare dintre părinți.

Analiza rezultatelor a fost efectuată

cu ajutorul programului SPSS, versiunea 23. Pentru a putea compara mediile între grupuri (3 grupuri, nivel educational parental de bază, mediu și superior) am apelat la ANOVA univariată pentru eșantioane independente cu testul post-hoc Tukey HSD (comparații multiple) pentru dimensiunile în care grupurile au varianțe egale și Games-Howell pentru situațiile în care varianțele nu sunt echivalente.

Rezultate și discuții. În rezultatul analizei cantitative a datelor indicate în Ancheta pentru părinți, nivelul educational parental al-celor **438 părinți** au fost repartizat în trei niveluri: educație de bază 13%, nivel de educație mediu – 55%, educație superioară – 32% (vezi fig. 1.)

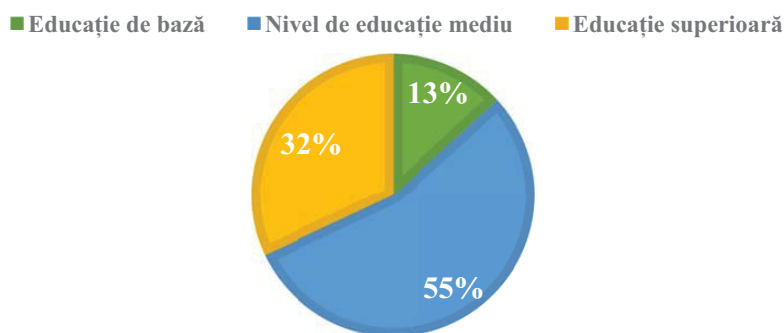

Fig. 1. Nivelul educational parental

Ca urmare a volumului încărcat de informații rezultate din analiza varianței și pentru a facilita interpretarea și înțelegerea rezultatelor am convenit la utilizarea următoarelor convenții de notare:

M_B = media grupului de elevi din familii cu un nivel de bază al educației

M_M = media grupului de elevi din familii cu un nivel mediu al educației

M_S = media grupului de elevi din familii cu un nivel superior de educație

ΔM_{S-B} = diferența mediilor dintre grupul cu nivel superior de educație și nivel de bază

pul cu nivel superior de educație și nivel de bază

ΔM_{S-M} = diferența mediilor dintre grupul cu nivel superior de educație și nivel mediu

ΔM_{M-B} = diferența mediilor dintre grupul cu nivel mediu de educație și nivel de bază

Analiza rezultatelor de la Chestionarul agresivității Buss-Perry aplicat pe 219 preadolescenții din eșantionul experimental de constatare sunt redată în tabelul 1.

Tabelul 1.

Tipologia agresivității la preadolescenți în funcție de nivelul educațional parental

	Nivel educațional parental	Medie	Deviație standard	Min	Max
Agresivitate fizică	Nivel de bază	2.812	1.010	1.44	4.78
	Nivel mediu	1.946	0.660	1	4.67
	Nivel superior	1.789	0.517	1	3.67
	Total	2.011	0.746	1	4.78
Agresivitate verbală	Nivel de bază	3.483	1.032	1.8	4.8
	Nivel mediu	2.652	0.951	1.4	4.8
	Nivel superior	2.383	0.639	1.2	4.6
	Total	2.676	0.935	1.2	4.8
Furie	Nivel de bază	3.399	1.069	1.57	5
	Nivel mediu	2.516	0.946	1.14	4.71
	Nivel superior	2.131	0.629	1	3.57
	Total	2.510	0.955	1	5
Ostilitate	Nivel de bază	3.319	0.795	2	4.75
	Nivel mediu	2.603	0.759	1.13	4.5
	Nivel superior	2.438	0.757	1.13	3.88
	Total	2.645	0.808	1.13	4.75

Am utilizat testul Lavene înainte de aplicarea analizei ANOVA univariată, pentru a verifica egalitatea varianțelor celor trei grupuri testate pentru fiecare dimensiune de interes. În cazul în care această condiție nu este încălcată, interpre-

tarea se va face în baza coeficientului F ANOVA cu analiza post-hoc Tukey, iar în caz contrar se va utiliza coeficientul Welch cu interpretarea post-hoc a rezultatelor oferite de testul Games-Howell [8].

Tabelul 2.

Rezultatele testului Lavene pentru egalitatea varianțelor subscalelor agresivității între cele trei grupuri de educație ale părinților

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Agresivitate fizică	12.08	2	216	0
Agresivitate verbală	10.24	2	216	0
Furie	6.81	2	216	0.001
Ostilitate	0.08	2	216	0.923

În urma analizei rezultatelor de la testul Lavene (tab. 2) se observă că doar pentru dimensiunea *Ostilitate* cele trei grupuri de interes au variante echivalente ($F(2.216)=0.08$, $p=0.923$), pe când variabilele *Agresivitate fizică* ($F(2.216)=12.08$, $p=0$), *Agresivitate verbală* ($F(2.216)=10.24$, $p=0$) și *Furie* ($F(2.216)=0.08$, $p=0.923$) manifestă he-

teroscedasticitate. Vom utiliza rezultatele analizei Games-Howell pentru semnificația diferenței de medii în cazul variabilelor care nu prezintă variante echivalente.

În tabelul 3 se regăsesc informații comparative ale dimensiunilor agresivității analizate în funcție de grup și rezultatele analizei ANOVA sumarizate.

Tabelul 3.
Rezultatele post-hoc pentru comparații multiple în funcție de nivelul educațional parental și nivelul agresivității la adolescenți

Variabila dependentă	(I) Educație parentală	(J) Educație parentală	Diferența (I-J)	Sig.	Interval de încredere 95%	
					Min	Max
Agresivitate fizică Post-hoc: Games-Howell	Nivel de bază	Nivel mediu	0.865*	0	0.383	1.349
		Nivel superior	1.023*	0	0.540	1.507
	Nivel mediu	Nivel de bază	-0.865*	0	-1.349	-0.383
		Nivel superior	0.157	0.165	-0.047	0.362
Agresivitate verbală Post-hoc: Games-Howell	Nivel de bază	Nivel mediu	0.831*	0.001	0.319	1.343
		Nivel superior	1.099*	0	0.597	1.603
	Nivel mediu	Nivel de bază	-0.831*	0.001	-1.343	-0.319
		Nivel superior	0.269	0.055	-0.004	0.542
Furie Post-hoc: Games-Howell	Nivel de bază	Nivel mediu	0.883*	0.001	0.356	1.411
		Nivel superior	1.268*	0	0.750	1.787
	Nivel mediu	Nivel de bază	-0.883*	0.001	-1.411	-0.356
		Nivel superior	0.384*	0.003	0.114	0.655
Ostilitate Post-hoc: Tukey HSD	Nivel de bază	Nivel mediu	0.715*	0	0.343	1.089
		Nivel superior	0.881*	0	0.484	1.279
	Nivel mediu	Nivel de bază	-0.715*	0	-1.089	-0.343
		Nivel superior	0.166	0.321	-0.105	0.437

Agresivitate fizică: Testul non-parametric Welch al diferențelor de medii a confirmat existența unei diferențe semnificative statistic (Welch $F(2,69.064) = 13.533$, $p = .000$) între cel puțin două dintre cele trei grupuri testate. În urma analizei post-hoc Games-Howell se observă că nivelul de *Agresivitate fizică* al participanților a fost semnificativ mai mic din

punct de vedere statistic pentru cei care provin din familii cu un nivel superior al educație ($M_s = 1.788 \pm 0.517DS$, $p = .000$, $\Delta M_{s-B} = -1.023 [-1.507, -0.5397]$) și nivel mediu al educației părinților ($M_M = 1.946 \pm 0.659DS$, $p = .000$, $\Delta M_{M-B} = -0.865 [-1.3485, -0.3834]$) comparativ cu elevii a căror părinți au un nivel de bază al educației ($M_B = 2.812 \pm 1.009DS$). Totuși, nu

s-a putut identifica nici o diferență semnificativă ($\Delta M_{S-M} = -0.157$, $p = 0.165$) între elevii care provin din familii cu educație superioară a părinților și cei din familii cu educație medie a părinților.

Agresivitate verbală: Pentru dimensiunea *Agresivitate verbală*, testul Welch a confirmat existența unei diferențe semnificative statistic (Welch $F(2,73.098) = 14.645$, $p = .000$) între cel puțin două dintre cele trei grupuri testate. Rezultatele testului post-hoc Games-Howell a arătat că nivelul de *Agresivitate verbală* al participanților a fost semnificativ mai mic din punct de vedere statistic pentru cei care provin din familii cu un nivel superior al educației ($M_S = 2.382 \pm 0.638DS$, $p = .000$, $\Delta M_{S-B} = -1.099$ $[-1.6033, -0.5965]$) și nivel mediu al educației părinților ($M_M = 2.651 \pm 0.951 DS$, $p = .001$, $\Delta M_{M-B} = -0.831$ $[-1.3429, -0.3193]$) comparativ cu elevii a căror părinți au un nivel de bază al educației ($M_B = 3.482 \pm 1.031 DS$). Totuși, nu s-a putut identifica nici o diferență semnificativă ($\Delta M_{S-M} = -0.268$, $p = 0.055$) între elevii care provin din familii cu educație superioară a părinților și cei din familii cu educație medie a părinților.

Furie: Testul non-parametric Welch al diferențelor de medii ale *Furiei* între grupurile de elevi ale căror părinți au diferite nivele de educație a confirmat existența unei diferențe semnificative statistic (Welch $F(2,72.408) = 19.72$, $p = .000$) între cel puțin două dintre cele trei grupuri testate. În urma analizei post-hoc Games-Howell se observă că nivelul de *Furie* al participanților a fost semnificativ mai mic, din punct de vedere statistic, pentru cei care provin din familii cu un nivel superior al educației ($M_S = 2.13 \pm 0.628DS$, $p = .000$, $\Delta M_{S-B} = -1.268$ $[-1.7872, -0.7496]$) și nivel mediu al educației părinților ($M_M = 2.515$

$\pm 0. DS$, $p = .001$, $\Delta M_{M-B} = -0.883$ $[-1.4109, -0.3562]$) comparativ cu elevii a căror părinți au un nivel de bază al educației ($M_B = 3.399 \pm 1.069 DS$). Mult mai mică, dar semnificativă statistic, a fost identificată și o diferență ($\Delta M_{S-M} = -0.384$, $[-0.6554, -0.1144]$, $p = .003$) între elevii care provin din familii cu educație superioară a părinților și cei din familii cu educație medie a părinților, cei din urmă obținând medii mai mare pentru subscala *Furie*.

Ostilitate: A existat o diferență semnificativă statistic între grupuri, determinată de ANOVA unidirecțional ($F(2,216) = 14.076$, $p = .000$). Rezultatele testului post-hoc Tukey a arătat că nivelul de ostilitate al participanților a fost semnificativ mai mic din punct de vedere statistic pentru cei care provin din familii cu un nivel superior al educației ($M_S = 2.437 \pm 0.756DS$, $p = .000$, $\Delta M_{S-B} = -0.881$ $[-1.279, -0.483]$) și nivel mediu al educației părinților ($M_M = 2.603 \pm 0.759DS$, $p = .000$, $\Delta M_{M-B} = -0.715$ $[-1.088, -0.343]$) comparativ cu elevii a căror părinți au un nivel de bază al educației ($M_B = 3.319 \pm 0.794DS$). Totuși, nu s-a putut identifica *nici o diferență semnificativă* a comportamentului agresiv ($\Delta M_{S-M} = -0.165$, $p = 0.317$) între elevii care provin din familii cu educație parentală superioară și cei din familii cu educație parentală medie.

În cadrul acestei analize am putut identifica diferențe majore între agresivitatea preadolescenților care provin din familii cu un nivel educational parental de bază (adică primar și gimnazial) și cei cu părinți care au un nivel educational parental mediu sau superior. Într-adevăr preadolescenții a căror părinți au urmat studii universitare au obținut cele mai mici valori pentru toate tipurile de agresivitate, dar diferențele dintre aceștia și cei a căror părinți dețin un nivel

de educație mediu nu sunt majore sau semnificative (excepție făcând subscala *Fu-*

riei). Aceste diferențe pot fi observate cu ușurință și din figura 2.

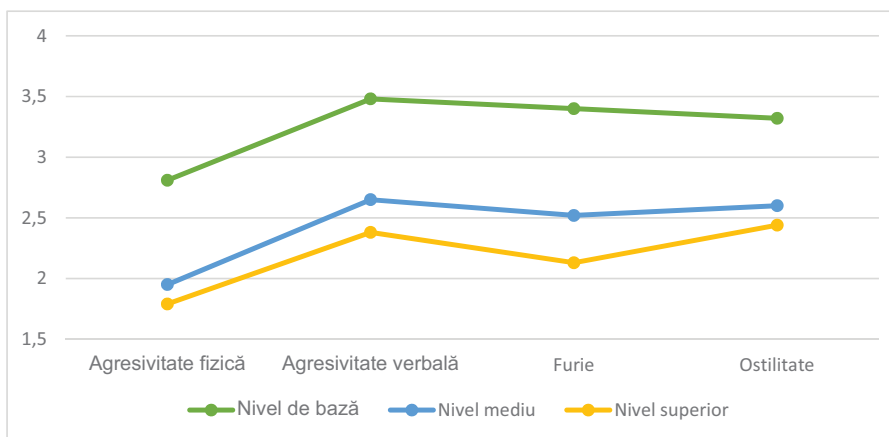

Fig. 2. Diferențele de medii ale agresivității în funcție de nivelul educațional parental

Puținele studii care au acordat atenție nivelului educațional parental în înțelegerea nivelului de agresivitate al copiilor au observat că într-adevăr un nivel mai ridicat al educației parentale conferă un factor protectiv împotriva agresivității copilului. Cauzalitatea nu este clară, deoarece este bine cunoscut faptul că un nivel educațional mai ridicat este direct responsabil cu elevarea statutului socio-economic al indivizilor în general. Astfel, nu este concludiv dacă aceste diferențe de agresivitate survin de pe urma educației parentale, sau mai degrabă sunt influențate de nivelul de trai al familiei (care ar putea fi determinat de nivelul educațional al partenerilor) [16].

Totuși, există un studiu longitudinal început în Columbia, SUA, din anii 1960 și publicat în 2009 [7] care sugerează că efectele benefice ale nivelului educațional al părinților atunci când copilul este mic nu se limitează doar la performanța școlară, ci au implicații pe termen lung pentru

rezultate pozitive la vârsta adultă. Autorii au raportat că efectele pozitive ale educației parentale sunt independente de alți indici ai statutului socio-economic parental (de exemplu, ocupația tatălui, veniturile gospodăriei, valoarea locuinței) și variabilele procesului familial (adică interacțiunile familiale negative), manifestând efecte pozitive asupra inteligenței individului și efecte negative ale agresivității copilului (adică un nivel mai scăzut al agresivității în general). Efectele pozitive pe termen lung ale educației părinților par a fi indirecte – mediate prin aspirațiile adolescenților și nivelul educațional – în contrast cu efectele directe pe termen lung ale variabilelor personale ale copilului (nivelul de agresivitate și IQ al copilului).

Concluzii și discuții. Cercetarea de față confirmă că într-adevăr un nivel educațional parental de bază manifestă o influență negativă asupra tuturor formelor de agresivitate ale copiilor, dar odată ce un nivel educațional mediu este atins de

către părinți acesta nu este inferior ca influență asupra copilului față de educația universitară.

În mod tradițional, părinții au fost considerați ca fiind esențiali în educația copiilor lor. Abilitățile părinților vor servi drept model pentru modul în care copilul ar trebui să abordeze provocările cu care se confruntă zilnic. Părinții cu un nivel educațional mai ridicat vor lucra mai mult pentru a se asigura că copiii lor primesc o educație de calitate [1, 7, 15]. Termenul “nivel educație parentală” este folosit pentru a descrie nivelul de școlarizare pe care l-au primit ambii părinți ale copiilor de interes. Desigur că experiențele educaționale ale părinților variază, în funcție de o serie de factori și de opțiunile prezentate de sistemul național de educație alături de statutul socio-economic în care la rândul lor au crescut. Părinții cu studii superioare vor avea o înțelegere diferită a valorii educației decât cei cu studii primare sau secundare, iar această înțelegere va diferi de la părinte la părinte. Părinții cu diplome avansate au o mai bună înțelegere a importanței educației, bunului comportament social și creșterii în copilărie. Părinții cu un nivel mai înalt de educație au mai multe șanse să-și încurajeze, să susțină și să-și educe copiii

bine, permițându-le să îndeplinească sau să depășească standardele de realizare pentru dezvoltarea copilului în toate domenii de creștere relevante.

Mai multe cercetări au identificat cum acest nivel de educație al părinților, și în special al mamei, influențează rezultate individuale ale copiilor, inclusiv performanța academică [12], agresivitatea și comportamentele problemă [17], nivelul de competențe sociale [1], dieta [9] și sănătatea mintală [15]. A fost observat și că adolescenții care provin din familii cu un nivel educațional al părinților mai ridicat sunt mai puțin probabil să se implice în comportamentele antisociale precum agresivitatea [14, 17] și au un control mai bun asupra impulsurilor agresive [5].

De la o vârstă fragedă, familiile depun eforturi pentru a-și învăța copiii să interacționeze cu ceilalți. Cu fiecare sarcină interpersonală cu care se confruntă, oamenii învață și se îmbunătățesc, în special prin instrucțiuni, modele și consecințe, noi abilități sociale și cerințe de comportament adecvat. Totuși, atunci când mediul nu este favorabil, pot exista deficite în aceste cerințe și comportamente, care, de obicei, rezultă în dificultăți interpersonale, necesitând îngrijire profesională.

Bibliografie

1. ADHE, K. & MAULIDYA, R. & AL ARDHA, M. & RACHMADIYANTI, P. & FAERUZ, R. *Parenting role: Parents' education level and children's life skill development*. IJCAH, doi: 10.2991/assehr.k.201201.067, 2020.

2. ANDERSON, C. A., AND BUSHMAN, B. J. *Human aggression*. Annual review of psychology, 53, p. 27–51. ISSN:

1545-2085, 2002.

3. BRONFENBRENNER, U. *Toward an experimental ecology of human development*. American Psychologist, 32, 515-531, ISSN: 1935-990X, 1977.

4. BUSS, A. H., & PERRY, M. *The aggression questionnaire*. Journal of Personality and Social Psychology, 63(3), p. 452–459, ISSN: 0022-3514, 1992.

5. CABELLO, R., GUTIÉRREZ-COBO, M. J., & FERNÁNDEZ-BERROCAL, P. *Parental Education and Aggressive Behavior in Children: A Moderated-Mediation Model for Inhibitory Control and Gender*. *Frontiers in psychology*, 8, 1181. ISSN: 1664-1078, 2017.
6. CALKINS, S. D., AND KEANE, S. P. *Developmental origins of early antisocial behavior*. *Development and psychopathology*, 21, p.1095–1109. ISSN: 1469-2198, 2009.
7. DUBOW, E. F., BOXER, P., & HUESMANN, L. R. *Long-term Effects of Parents' Education on Children's Educational and Occupational Success: Mediation by Family Interactions, Child Aggression, and Teenage Aspirations*. *Merrill-Palmer quarterly* (Wayne State University. Press), 55(3), 224–249. ISSN: 1535-0266, 2009.
8. FIELD A. *Discovering statistics using SPSS*. 3 ed. London: SAGE publications Ltd; p. 822, ISBN-13: 978-1847879073, ISBN-10: 1847879071, 2009.
9. GEBREMARIAM, M. K., CHINAPAW, M. J., BRINGOLF-ISLER, B., BERE, E., KOVACS, E., VERLOIGNE, M., ET AL. *Screen-based sedentary time: association with soft drink consumption and the moderating effect of parental education in European children: the ENERGY study*. *PLoS ONE*, 12. ISSN: 1932-6203, 2017.
10. GURYAN, J. & HURST, E. & KEARNEY, M. *Parental Education and Parental Time With Children*. *National Bureau of Economic Research, Inc, NBER Working Papers*. doi: 22. 10.1257/jep.22.3.23., 2008.
11. KALIL, A., RYAN, R., & COREY, M. *Diverging destinies: Maternal education and the educational gradient in time with children*. *Demography*, 49(4), 1361–1383. Doi: 10.1007/s13524-012-0129-5, 2012.
12. KALLITSOGLOU, A. *Inattention, hyperactivity and low parental education in children with conduct problems and poor reading skills*. *Journal of educational sciences & psychology*, 14, 239–247. ISSN: 2247 – 8558, doi: 10.1111/1471-3802.12006, 2014.
13. LOW, S., & ESPELAGE, D. L. *Conduits from community violence exposure to bullying and victimization: Contributions of parental monitoring, impulsivity and deviancy*. *Journal of Counseling Psychology*, 61(2), 221–231, ISSN: 1939-2168, 2014.
14. NOCENTINI, A., MENESINI, E., AND PASTORELLI, C. *Physical dating aggression growth during adolescence*. *Journal of abnormal child psychology*, 38, 353–365. ISSN: 1573-2835, doi: 10.1007/s10802-009-9371-8, ISSN: 00910627, 2010.
15. SONEGO, M., LLÁCER, A., GALÁN, I., AND SIMÓN, F. *The influence of parental education on child mental health in Spain*. *Quality life research journal*, 22, 203–211. ISSN: 15732649, doi: 10.1007/s11136-012-0130-x, 2013.
16. SØRLIE, M.A. & HAGEN, K. & OGDEN, T. *Social Competence and Anti-social Behavior: Continuity and Distinctiveness Across Early Adolescence*. *Journal of Research on Adolescence*. 18, 121 – 144, ISSN: 10508392, 2008.
17. VÉRONNEAU, M., RACER, K. H., FOSCO, G. M., AND DISHION, T. J. *The contribution of adolescent effortful control to early adult educational attainment*. *Journal of education psychology*. 106, 730–743. ISSN: 1939-2176, doi: 10.1037/a0035831, 2014.

Primit la redacție 26.10.2022